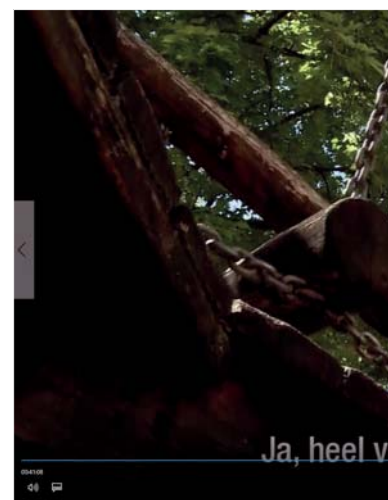

Pina kan het!

Een film over wat kinderopvang kan

Door: Clarine de Leve

De documentaire *Pina kan het! Wat kleine kinderen nodig hebben* gaat over Pina, een meisje dat naar de kinderopvang gaat van INA Kindergärten in Berlijn. De filmers volgen Pina anderhalf jaar. De film begint met beelden van Pina als ze – 10 maanden oud – voor het eerst naar het kinderdagverblijf gaat. De film eindigt met beelden van de ruim twee jaar oude Pina als zij schaterend laat zien hoe hard zij kan schommelen.

De film toont het leven van kinderen en volwassenen in een kinderdagverblijf en documenteert de ontwikkeling van Pina en haar groepsgenootjes in tussenpozen van vier tot zes weken. We zien hoe de kinderen worden begeleid door drie professionals en twee stagiaires. We zien en herkennen de professionele pedagogische houding van de medewerkers, hoe zij de kinderen liefdevol en met respect begeleiden, altijd toegewijd en met aandacht voor wat ieder kind beweegt. We maken mee hoe zij heel geduldig werken aan een stabiele vertrouwensrelatie met ieder kind en de onderlinge relaties van de kinderen.

Pina kan het! is een prachtige en boeiende film die de ontwikkeling van jonge kinderen in de kinderopvang en de rol van de professional in beeld brengt.

Bildungsprogramm

De documentaire is opgenomen in INA Kin-

dergarten Dresdener Straße, gehuisvest in een oude parkeergarage. De parkeergarage is in 1986 in het kader van stadsvernieuwing verbouwd tot een prachtig kinderdagverblijf. Als kijker ervaar je vanuit het perspectief van de kinderen het dagprogramma van het kinderdagverblijf. Het pedagogisch beleid van het kinderdagverblijf is gebaseerd op het Berliner Bildungsprogramm. In de pedagogische aanpak van dit kinderdagverblijf staat de nieuwsgierigheid van kinderen centraal. De wens om te leren en te ontwikkelen wordt door professionals en ouders gestimuleerd. Er wordt door de professionals gezorgd voor het aangaan van nieuwe uitdagingen voor de kinderen op de zeven verschillende ontwikkelingsgebieden van een opgroeiend kind (zie kader). De focus is erop gericht dat de kinderen zelf ontdekken op welke ontwikkelingsgebieden ze aanleg hebben en op welke gebieden zij meer oefening nodig hebben om zich te ontwikkelen. Ontwikkeling is een actief proces van het kind zelf, het is sociaal, betekenisvol en plezierig.

De kinderen worden door middel van een afwisselend dagprogramma met actieve en rustige momenten, binnen en buiten, de gelegenheid geboden om op een speelse manier zichzelf, de ander en de wereld te ontdekken. De professional is in de nabijheid van de kinderen en beschikbaar voor de kinderen als zij een volwassene nodig hebben

en op afstand wanneer dit bij de ontwikkeling van het kind past. Het initiatief voor contact ligt bij de kinderen. Op een mooie uitgebalanceerde manier neemt de professional wanneer nodig ook zelf het initiatief in het contact en interactie met de kinderen, bijvoorbeeld om een botsing tussen kinderen te begeleiden of om kinderen nieuwe dingen te laten ontdekken. De sfeer is warm, vriendelijk, rustig en respectvol. De professional is nieuwsgierig naar wat ieder kind beweegt. Er is een grote mate van continuïteit in de samenstelling van de groep kinderen en het team van professionals die de groep begeleiden. Er wordt door de professionals nauw samengewerkt met elkaar en de ouders in de begeleiding, en in het volgen en documenteren van de ontwikkeling van de kinderen. In de documentaire zijn mooie voorbeelden te vinden van hoe de medewerkers de interacties tussen kinderen begeleiden. Je ziet bijvoorbeeld hoe zij omgaan met het afpakken van speelgoed. De medewerkers gaan ook met de heel jonge kinderen in gesprek over wat er gebeurd is en samen wordt er naar een oplossing gezocht waarin beide kinderen zich kunnen vinden. Je ziet dat deze aanpak werkt. Als Pina twee jaar oud is, kan zij helemaal zelfstandig een conflictje in de poppenhoek oplossen door te onderhandelen met het andere kind over het spelen met en delen van de deksel van een pannetje.

betekenen

Gereedschapskist

De documentaire *Pina kan het!* biedt niet alleen een boeiende kijkervaring. Het is vooral ook een film die veel stof tot nadenken en praten biedt. Daarom hoort de film thuis in de gereedschapskist van iedere docent die werkzaam is op het mbo of hbo en zich bezighoudt met de opleiding en bijscholing van toekomstige en gediplomeerde pedagogische professionals in de kinderopvang.

De documentaire zou ook passen in het studiemateriaal van beginnende studenten in de pedagogische wetenschappen omdat de film de ontwikkeling van jonge kinderen en de rol van de professional zo mooi in beeld brengt. De film is ook uitermate bruikbaar als opwarmer voor een discussie over de pedagogische kwaliteit van de eigen opvang. In zijn totaliteit duurt de film misschien te lang om in een keer helemaal in een teamoverleg of training te vertonen (1,5 uur). Maar er zijn genoeg mogelijkheden om de film in meerdere stukken te delen of om episodes te selecteren die kunnen dienen als illustratie voor de zes interactievaardigheden van de pedagogische professional, het werken vanuit de vier doelen van de kinderopvang, onderdelen van het pedagogisch kader 0 – 4 jaar en het begeleiden van het spelend leren van jonge kinderen. De film is opgenomen in Berlijn en er wordt Duits gesproken. Ik heb dat niet als storend

De documentaire is opgenomen in een kinderdagverblijf – Kindertagesstätte of Kita – in Berlijn. Veel kinderen in Berlijn gaan vijf dagen per week naar de Kita's. Kita's zijn gemiddeld 10 uur per dag geopend. Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen, behoefte aan opvang en het recht op kinderopvang maken bijna alle kinderen in Berlijn gebruik van vijf uur opvang per dag of meer. In Berlijn gaat men ervan uit dat kinderopvang goed is voor kinderen. Er wordt veel waarde gehecht aan de stabiliteit van de groep kinderen en de continuïteit van de begeleiding.

Het Berliner Bildungsprogramm beschrijft hoe de nieuwsgierigheid van kinderen en de wens om te leren kunnen worden gestimuleerd en hoe je kinderen kunt ondersteunen bij het aangaan van nieuwe uitdagingen. Ontwikkeling is een actief proces, het is sociaal, betekenisvol en plezierig. In het Berliner Bildungsprogramm worden zeven verschillende ontwikkelingsgebieden beschreven:

1. gezondheid, beweging en lichaam;
2. sociale en culturele omgeving;
3. communicatie;
4. beeldende kunsten;
5. Muziek;
6. Basis wiskundige activiteiten / beginnend rekenen;
7. natuurwetenschap, techniek en natuur. Op elk van deze gebieden wordt aandacht besteed aan: het kind in zijn eigen wereld; het kind in de kindergemeenschap en het kind in relatie tot de wereld om hem heen.

ervaren. De film is duidelijk ondertiteld en de ideeën van Berlijners over wat goed is voor kinderen verschillen niet veel van wat wij in Nederland belangrijk vinden. Daarnaast laat de film ook verschillen zien met wat wij in Nederland als kwaliteit definiëren. Juist die verschillen geven weer stof tot nadenken.

Pina schaukelt – Was kleine Kinder brauchen | Ein Dokumentarfilm von Heide Breitel | 2016
Nederlands ondertiteld: *Pina kan het!* | ChildCare International | 2016

De film is te bestellen via childcareinternational.nl.

Clarine de Leve is pedagoog, Vvyvoj Opleiden.
E: c.de.leve@vvyvoj.nl